

Ziua Mondială a Sănătății Mintale 2020

Sănătatea mintală și Covid-19: Locuri de muncă sigure și sănătoase pentru a proteja starea de bine a lucrătorilor

În ziua de 10 octombrie se sărbătorește Ziua Mondială a Sănătății Mintale.

Tema din acest an a fost stabilită de Federația Mondială pentru Sănătatea Mintală, iar scopul său este să facă mai cunoscute pe tot globul problemele legate de sănătatea mintală și nevoia de mai multe investiții, mai ales în timpul pandemiei de Covid-19, dar și în viitor.

Un număr de paradoxuri și contradicții au fost evidențiate pentru sănătatea mintală, pe durata pandemiei de Covid.

- Relațiile terapeutice necesită contact, astfel încât pot fi compromise de pierderea materializării prezenței fizice.
- Viața socială este împiedicată de carantină și de schimbările necesare ale stilului de viață pe care oamenii au fost obligați să le facă. Disponibilitatea serviciilor comunitare a fost redusă, îngrijirile ambulatorii au fost oprite în multe locuri, aglomerând astfel îngrijirile de urgență din spitale.
- Instituțiile psihiatrice (spitale, aziluri, centre de reabilitare) au fost în multe cazuri surse de infecție, oamenii stând mai mult, deoarece pot fi externați cu greu.
- Deși este necesară adoptarea unei igiene și o protecție a sănătății mai riguroase, există o cerință egală pentru o intervenție socială robustă.
- Solidaritatea este necesară și poate elimina impactul traumatic al Covid-19, dar acest lucru nu se va întâmpla de la sine și va fi nevoie de rolul de catalizator pentru serviciile comunitare.

Persoanele vulnerabile afectate de sărăcie, rasism, îmbătrânire, lipsă de adăpost, izolare și marginalizare, în special cele cu probleme de sănătate mintală preexistente, ar trebui să primească primele intervenții, iar răspunsul ar trebui să fie adaptat în special nevoilor lor de viață și circumstanțelor sociale.

Acesta este un moment de dificultate, dar și o posibilitate pentru eforturile umane de a schimba și îmbunătăți sănătatea mintală pe tot globul.

După izbucnirea pandemiei Covid-19, guvernele sunt chemate să reformuleze politicile de sănătate mintală. Sănătatea - ca drept în sine - este inclusă în gama mai largă a drepturilor omului și este conectată la factorii determinanți sociali și la dezvoltarea umană (Obiective de dezvoltare durabilă, ODD). După

cum a declarat Comisia Lancet pentru sănătate mintală globală și dezvoltare durabilă, „există o oportunitate istorică de reformulare a agendei globale de sănătate mintală în contextul conceptualizării largi a sănătății mintale și a tulburărilor prevăzute în ODD”. ODD permit extinderea agendei globale de sănătate mintală, de la accentul pe reducerea decalajului de tratament pentru persoanele afectate de tulburări mintale la îmbunătățirea sănătății mintale pentru populații întregi și reducerea contribuției tulburărilor mintale la povara globală a bolilor.

Sănătatea mintală în toate politicile

După numeroasele apeluri, unele țări încep să se confrunte în cele din urmă cu problema de sănătate mintală în post Covid. Rezumatul politicilor ONU, prezentat de secretarul general Gutierrez, merge în direcția corectă: să recunoască serviciile esențiale pentru persoanele cu tulburări severe și să implice întreaga societate. Totodată să se facă planuri naționale și să investească, să implice comunitatea, să crească și să reorganizeze serviciile și, mai ales, dezinstituționalizeze.

Pentru a realiza Sănătatea Mintală pentru Toți, accesul ar trebui să fie mai mare, nu numai la îngrijirea și serviciile psihiatrice, ci la o comunitate de asistență socială. Răspunsurile la factorii determinanți sociali ai sănătății și bolilor, la programele sociale, la resursele sociale și colective, la relațiile umane.

Investițiile în sănătatea mintală. Cât și pentru ce?

Potrivit Atlasului OMS pentru sănătate mintală (2017), cheltuielile cu sănătatea mintală reprezintă mai puțin de 2% din media globală a cheltuielilor guvernamentale pentru sănătate, cu o variație mare între regiuni, de ex. cheltuielile de sănătate mintală pe cap de locuitor în Europa sunt de peste 20 de ori mai mari comparativ cu Africa și Asia de Sud-Est. Diferența între cheltuielile de sănătate mintală pe cap de locuitor între țările cu venituri mari și cele cu venituri mici rămâne imensă. Majoritatea cheltuielilor raportate sunt alocate în special spitalelor de boli mintale, în detrimentul cheltuielilor în ambulatorii sau cele cu centrele de sănătate mintală.

Investițiile actuale în sănătatea mintală în Europa sunt inegale și nu sunt legate de PIB-ul țării. În 2015 costurile globale legate de sănătatea mintală au depășit 4% din PIB în cele 28 de țări ale UE, dar au variat de la 2,1 în România la 5,0 în Norvegia.

În Europa Centrală și de Est există încă mari spitale de psihiatrie, reprezentând aproape singurul răspuns pentru persoanele cu probleme grave de sănătate mintală. Modificările așteptate din Declarația de la Helsinki (2005), Planul european de acțiune al OMS pentru sănătatea mintală (2013-2020), Carta verde (2006), Pactul european pentru sănătate mintală și bunăstare (2008) și alte documente de politică relevante nu au avut loc într-un mod sistemic.

Investirea resurselor în sănătatea mintală înseamnă multe lucruri. În primul rând înseamnă atenție, apel la opinia publică, concentrare pe nevoile colective pentru a promova o calitate mai bună a vieții.

Poate însemna chiar mai mulți bani pentru spitalele psihiatrice, azilurile și alte locuri de izolare.

Mesaje cheie

1. Covid-19 a afectat mediile umane și persoanele din întreaga lume, în special cele cu condiții medicale existente. De asemenea, a creat necesitatea unor intervenții comunitare mai integrate, abordând, de asemenea, factorii determinanți sociali ai sănătății.
2. Asistența medicală mintală este subfinanțată peste tot în lume, inclusiv în Europa, dar totuși au fost dezvoltate experiențe remarcabile, rentabile, care implică societatea în general și care abordează factorii determinanți sociali.
3. Atenția pentru sănătatea mintală trebuie să fie integrată în toate politicile, iar investițiile ar trebui să consolideze serviciile comunitare, apropiate de oameni și de mediul lor de viață, îndepărtându-se de instituții, așa cum susțin astăzi ONU și OMS.

